Lieta Nr.A420306116
Lietas arhīva Nr. AA43-0322-18/18
ECLI:LV:ADAT:2018:0306.A420306116.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 6.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Anita Šteinberga,
tiesneses Sanita Kanenberga un Aija Reitupe

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Garkalna novada domes 2016.gada 30.augusta lēmuma (prot.Nr.9, 20.§) „Par grozījumiem Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumā (prot.Nr.6, 7.§) „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu”” atzīšanu par prettiesisku un par Garkalnes novada domes Administratīvo aktu strīdus komisijas 2016.gada 10.novembra lēmuma Nr.2 atcelšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 30.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumu (prot.Nr.6, 7.§) „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu” atļauts iznomāt trešajai personai SIA „Juridiskais birojs Kļaviņš & Kļaviņa” uz pieciem gadiem daļu no Garkalnes novada pašvaldības valdījumā esošās ūdenstilpnes Lielā Baltezera, kadastra Nr./numurs A/, krasta joslas laivu piestātnes (stacionāras un peldošas laipas) izvietošanai un iznomātās teritorijas labiekārtošanas un uzturēšanas nodrošināšanai.

Ar Garkalnes novada domes 2016.gada 30.augusta lēmumu (prot.Nr.9, 20.§) „Par grozījumiem Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumā (prot.Nr.6, 7.§) „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu” (turpmāk – domes lēmums par nomu) Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumā (prot.Nr.6, 7.§) „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu” izdarīti šādi grozījumi: lēmuma 1.punktā aizstāti vārdi „uz pieciem gadiem” ar vārdiem un skaitli „uz 30 gadiem”; lēmuma 3.punkts izteikts šādā redakcijā: „Noteikt nomas maksu par zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/daļas iznomāšanu 200 *euro* gadā plus pievienotās vērtības nodoklis, kā arī nekustamā īpašuma nodoklis.”; lēmums papildināts ar 4.punktu šādā redakcijā: „Uzdot pašvaldības izpilddirektorei noslēgt ar SIA „Juridiskais birojs Kļaviņš & Kļaviņa” jaunu zemes nomas līgumu atbilstoši šī lēmuma nosacījumiem un šī lēmuma pielikumam.”.

[2] 2016.gada 15.septembrī Garkalnes novada būvvalde izdeva būvatļauju Nr.B-129/16-09-15 trešajai personai slipa un laivu piestātnes būvniecībai nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, Garkalnes novadā. Pieteicējs minēto būvatļauju apstrīdēja.

Ar Garkalnes novada domes Administratīvo aktu strīdus komisijas 2016.gada 10.novembra lēmumu Nr.2 būvatļauja atstāta spēkā (turpmāk – domes lēmums par būvatļauju). Minētajā lēmumā norādīts, ka būvatļauja ir izsniegta, ievērojot Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punktu, Zemes pārvaldības likuma 15.panta ceturto daļu un Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumu Nr.918 „Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (turpmāk – noteikumi Nr.918) 7.^{1}punktu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2016.gada 30.septembrī saņemts pieteicēja pieteikums par domes lēmuma par nomu atzīšanu par prettiesisku un atcelšanu, savukārt 2016.gada 19.decembrī saņemts pieteikums par domes lēmuma par būvatļauju atcelšanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2016.gada 7.oktobra un 2016.gada 27.decembra lēmumu pieteikumi pieņemti un ierosinātas administratīvās lietas.

Pieteikumi pamatoti ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Domes lēmums par nomu neatbilst normatīvajiem aktiem vides aizsardzībā un publiskā pārvaldībā, Garkalnes novada domei nav tiesību apgrūtināt daļu no Lielā Baltezera, kas ir publisks ezers, ar privātas apbūves tiesībām. Garkalnes novada dome ir ne vien pārsniegusi likumā „Par pašvaldībām” un Zemes pārvaldības likumā noteiktās tiesības, bet arī radījusi tiešu apdraudējumu Lielā Baltezera vides aizsardzībai, jo apbūves iznomātā teritorija atrodas applūstošā teritorijā un ezera niedrājā.

[3.2] Tā kā trešajai personai pieder nekustamais īpašums /Nosaukums A/, kas tieši nepieguļ Lielā Baltezera krastam, tai

kā zemes īpašniekam ir jārespektē tauvas josla un citu cilvēku tiesības izmantot publisku vidi pie un uz Lielā Baltezera. Pārsūdzētie domes lēmumi ir par publiska ezera piekrastes un zemes zem ezera teritorijas daļu, kurā būvniecība ir aizliegta Zemes pārvaldības likumā, Civillikumā un Aizsargjoslu likumā.

[3.3] Atbildētāja kļūdaini piemērojusi noteikumus Nr.918, jo minētais normatīvais akts ir izdots saskaņā ar Zvejniecības likumā noteiktajām zvejas tiesībām (7.pants) un zvejas tiesību nomu (13.pants). Arī minēto noteikumu anotācijā ir norādīts, ka to darbības joma un ietekme uz sabiedrību ir saistāma ar ūdenstilpju nomas tiesībām rūpnieciskajā zvejā un zvejas tiesību izmantošanā. Turpretim konkrētajā lietā ir apstrīdēta būvatļauja, kas paredz patstāvīgu privātīpašuma objektu izbūvi valsts īpašumā.

[3.4] Garkalnes novada dome, atsaucoties uz noteikumiem Nr.918, nav izvērtējusi un konstatējusi būvatļaujā paredzētas būves atbilstību noteikumu Nr.918 2.punktā uzskaitītiem mērķiem, kādiem ūdenstilpes var tikt iznomātas un lietotas.

[3.5] Atbilstoši Zemes pārvaldības likuma 15.panta septītajai daļai Lielais Baltezers paredzēts ikviena brīvai lietošanai un ir publiski pieejams. Minētā panta ceturtā daļa nosaka, ka valsts īpašumā esošos iekšzemes publiskos ūdeņus aizliegts atsavināt, ieķīlāt vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām. Būvniecība iekšzemes publiskajos ūdeņos un jūras piekrastes joslā ir aizliegta, ja likumos nav noteikts citādi.

[4] Garkalnes novada dome tiesai iesniegtajā paskaidrojumā norādīja, ka pieteikumus neatzīst un lūdz tos noraidīt, atsaucoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Likumdevējs saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 13.panta pirmās daļas 10.punktu, 15.panta ceturto daļu, pārejas noteikumu 5.punktu ir paredzējis iekšzemes publisko ūdeņu nodošanu nomā. Šobrīd publisko ūdeņu nodošana nomā ir atļauta noteikumu Nr.918 7.[1]punktā paredzētajos gadījumos.

[4.2] Garkalnes novada dome ir iznomājusi nelielu Lielā Baltezera daļu saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkta e) un j) apakšpunktu. Saskaņā ar 2016.gada 1.septembra nomas līguma Nr.2-20/268 3.3. un 3.9.punktu un noteikumu Nr.918 22.punktu trešā persona apņēmās ievērot objekta lietošanas tiesību aprobežojumus, tai skaitā nodrošināt brīvu Lielā Baltezera tauvas joslas lietošanu atbilstoši Zvejniecības likuma normām.

[5] Pirmās instances tiesa trešās personas statusā lietā pieaicinājusi SIA „Juridiskais birojs Kļaviņš & Kļaviņa".

[6] Ar Administratīvā rajona tiesas 2017.gada 30.janvāra lēmumu administratīvās lietas par domes lēmuma par nomu atzīšanu par prettiesisku un atcelšanu un lēmuma par būvatļauju atcelšanu apvienotas vienā tiesvedībā, apvienotajai lietai piešķirot numuru A420306116.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 30.jūnija spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[7.1] Vispirms tiesa precizē prasījuma priekšmetu. Lieta ir ierosināta tajā skaitā par domes lēmuma par nomu atcelšanu un atzīšanu par prettiesisku. Šis lēmums ir izpildīts, jo trešā persona un Garkalnes novada dome ir noslēgušas attiecīgo nomas līgumu. Secīgi prasījuma priekšmets ir par domes lēmuma par nomu atzīšana par prettiesisku.

[7.2] Atbilstoši Civillikuma 1.pielikumam „Publisko ezeru un upju saraksts" Lielais Baltezers ir publisks ezers. Atbilstoši Civillikuma 1104.pantam Lielais Baltezers ir valsts īpašums. Saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 15.panta 2.punktu vietējā pašvaldība ir valdītājs tās administratīvajā teritorijā esošajiem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, kuru valdītājs nav par vides aizsardzību atbildīgā ministrija vai cita ministrija un kuri nav privātpersonu īpašumā. Šī panta otrā daļa noteic, ka vietējā pašvaldība ir valdītājs tās administratīvajā teritorijā esošajiem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, kuru valdītājs nav par vides aizsardzību atbildīgā ministrija vai cita ministrija un kuri nav privātpersonu īpašumā. Ja saskaņā ar normatīvajiem aktiem noteiktu darbību veikšanai ir nepieciešams īpašnieka saskaņojums, vietējā pašvaldība īpašnieka vārdā saskaņo tās valdījumā esošajos publiskajos ūdeņos veicamās darbības.

Secīgi Garkalnes novada dome ir Lielā Baltezera vadītājs, un ir tiesīga lemt par tā ūdeņos veicamajām darbībām.

[7.3] Pieteicējs norādīja, ka noteikumi Nr.918 ir izdoti, pamatojoties uz Zvejniecības likuma 7.panta piekto daļu un astoto daļu, 13.panta otrās daļas 1.punktu un 25.panta otro daļu, un secīgi konkrētajā lietā nevar būt pamats publisko ūdenstilpju iznomāšanai. Tiesa šim argumentam nepiekrīt sekojošu apsvērumu dēļ.

[7.3.1] Zemes pārvaldības likuma 13.panta pirmās daļas 10.punktā ir ietverts deleģējums Ministru kabinetam izdot noteikumus par iekšzemes publisko ūdeņu nomu. Likuma pārejas noteikumu 5.punktā ir norādīts, ka minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2018.gada 31.decembrim. Līdz ar to likumdevējs ir paredzējis to, ka iekšzemes publiskie ūdeņi var tikt nodoti nomā.

No noteikumu Nr.918 1.1.punkta izriet, ka tie nosaka publisko ūdenstilpju (ezeru, upju un ūdenskrātuvju), kā arī to upju nomas kārtību, kurās zvejas tiesības pieder vienīgi valstij. No Zvejniecības likuma 6.panta pirmās daļas un Civillikuma 1.pielikuma izriet, ka Lielajā Baltezerā zvejas tiesības pieder vienīgi valstij. Secīgi līdz Zemes pārvaldības likuma pārejas noteikumu 5.punktā norādīto Ministru kabineta noteikumu izdošanas Lielā Baltezera ūdeņu nomu regulē noteikumi Nr.918.

[7.3.2] No Zvejniecības likuma 2.panta izriet, ka tā mērķis tajā skaitā ir Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu apsaimniekošana, kas nodrošina zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu, aizsardzību, pavairošanu un pētīšanu valsts zivsaimniecības nozares ilgtermiņa attīstībai. Šis likums regulē zivju resursu iegūšanu, izmantošanu, pētīšanu, saglabāšanu, pavairošanu un uzraudzīšanu. No Zvejniecības likuma 7.panta piektās un astotās daļas izriet, ka ūdenstilpju nomas un zvejas tiesību nomas un izmantošanas kārtību nosaka Ministru kabinets un zvejas tiesību nomas parauglīgumu apstiprina Ministru kabinets. Noteikumu Nr.918 13.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka Ministru kabinets izdod šādus noteikumus

par zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanu, tajā skaitā noteikumus par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību. Noteikumu Nr.918 28.panta otrā daļa noteic, ka Zvejniecības likuma 13.panta otrās daļas noteikumi reglamentē maksu par zvejas tiesībām un tās atvieglojumus, zvejas tiesību nomas vai zvejas atļauju (licenču) izsoles kārtību, kā arī kārtību, kādā iznomātājs iemaksā valsts budžetā līdzekļus no kopējās summas, kas iekasēta par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu vai izsoli vai rūpnieciskās zvejas tiesību un makšķerēšanas tiesību izmantošanu, un kārtību, kādā pašvaldības sniedz pārskatu par veiktajiem naudas līdzekļu atskaitījumiem.

Secīgi Zvejniecības likums un uz tā pamata izdotie noteikumi Nr.918 nodrošina zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Papildus tie noteic publisko ūdenstilpju nomas kārtību, kas nedrīkst būt pretrunā ar minēto normatīvo aktu primāro mērķi nodrošināt zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tajā pašā laikā tie nenosaka, ka publiskās ūdenstilpes valsts un pašvaldības ir tiesīgas iznomāt vienīgi ar mērķi piešķirt zvejas tiesības vai aizsargāt, pavairot un pētīt zivju resursus. Noteikumu Nr.918 2.punkts noteic ūdenstilpnes izmantošanas veidus, kuriem valsts un pašvaldības ir tiesīgas iznomāt ūdenstilpes. Daži no šiem veidiem ir kultūrvēsturisko un dabas objektu aizsardzība, dzeramā ūdens apgāde un ūdens ņemšana īpašām vajadzībām, zinātniskās pētniecības darbi, rekreācija (atpūtas uz ūdeņiem un peldvietu organizēšanai), ūdenssports, ūdensceļu izmantošana, hidrotehnisko būvju celtniecība, ekspluatācija un ūdensspēka izmantošana, peldbūvju izvietošana, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus (noteikumu Nr.918 2.4.-2.12.apakšpunkts). Minētie ūdenstilpes izmantošanas veidi nav saistīti ar zvejniecību.

[7.4] Likuma „Par pašvaldībām" 21.panta 14.punkta a) apakšpunkts noteic, ka dome var izskatīt jebkuru jautājumu, kas ir attiecīgās pašvaldības pārziņā, turklāt tikai dome var noteikt, ja tas nav aizliegts vai noteikts ar likumiem vai Ministru kabineta noteikumiem, maksu par pašvaldības zemes, cita nekustamā un kustamā īpašuma lietošanu (iznomāšanu).

Atbilstoši noteikumu Nr.918 7.[1]punktam publiskās ūdenstilpes var iznomāt tikai tādu ēku un būvju izvietošanai, kas atļautas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un kuras aizliegts būvēt kā patstāvīgus īpašuma objektus.

[7.4.1] Ar domes lēmumu par nomu Garkalnes novada dome grozīja Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumu „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu" daļā par nomas līguma termiņu un uzdeva pašvaldības izpilddirektorei noslēgt ar trešo personu jaunu zemes nomas līgumu. Saskaņā ar minētā nomas līguma 3.8.punktu trešā persona, izbeidzoties līguma darbībai, vienojas ar Garkalnes novada domi par turpmāku būvju piederību. No līguma 3.9.punkta izriet, ka trešajai personai nav tiesību nostiprināt zemesgrāmatā īpašumtiesības uz būvēm kā pastāvīgu īpašumtiesību objektu, kas tiks uzbūvētas līguma darbības laikā.

Secīgi trešā persona nebūvēs patstāvīgus īpašuma objektus iznomātajā teritorijā.

[7.4.2] Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkta e) un j) apakšpunktu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, izņemot peldvietu, eliņu, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu piestātņu būvniecību, kā arī ir atļauts veikt teritorijas uzbēršanu minētās būvniecības īstenošanai. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumiem Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" 1.pielikuma „Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" 2.punktu „Inženierbūvju iedalījums grupās" laivu piestātne (stacionāras un peldošas laipas) ir atzīstama par otrās grupas hidrotehnisko būvi.

Secīgi trešā persona ir tiesīga būvēt strīdus būves applūstošajās teritorijās saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

No minētā izriet, ka Garkalnes novada dome ir tiesīga iznomāt strīdus Lielā Baltezera daļu un Lielā Baltezera krasta joslas daļu tādu hidrotehnisko būvju celtniecībai kā slips un laivu piestātne (stacionāras un peldošas laipas) laivu piestātnes izvietošanai un iznomātās teritorijas labiekārtošanas un uzturēšanas nodrošināšanai.

[7.5] Saskaņā ar noteikumu Nr.918 26.punktu ūdenstilpi var iznomāt uz laiku līdz 30 gadiem. Saskaņā ar noteikumu Nr.918 22.punktu, ja iznomā publisku ūdenstilpi (tai skaitā vienotas attīstības ieceres īstenošanai), nomnieks nodrošina brīvu pieeju ūdenstilpei, lai to varētu izmantot: kultūrvēsturiskās ainavas un dabas objektu apskatei; dzeramā ūdens apgādei; rekreācijai; makšķerēšanai, vēžošanai un zemūdens medībām; rūpnieciskajai zvejai; valsts vides monitoringa veikšanai.

Tādējādi strīdus teritoriju Garkalnes novada dome bija tiesīga iznomāt uz laiku līdz 30 gadiem, kā arī noteikt nomas maksu, nodrošinot brīvu pieeju ūdenstilpei.

Noteikumu Nr.918 83.punkts noteic, ka ūdenstilpes nomas maksu nosaka, ņemot vērā ūdenstilpes platību, atrašanās vietu, izmantošanas veidu un sociālekonomiskos faktorus. Ja ūdenstilpi paredzēts izmantot komerciāliem mērķiem vai konkursā par ūdenstilpes nomu ir pieteicies tikai viens pretendents, nomas maksu nosaka, ņemot vērā sertificēta vērtētāja atbilstoši tirgus novērtējumam noteikto nomas maksu.

No domes lēmuma par nomu izriet, ka nomas līguma termiņš ir noteikts uz 30 gadiem. Garkalnes novada dome lēma par daļas no Lielā Baltezera krasta joslas un daļu Lielā Baltezera daļas kopā 428 m^2 platībā nomu laivu piestātnes būvniecībai un iznomātās teritorijas labiekārtošanai un uzturēšanas nodrošināšanai. Nomas maksa ir noteikta 200 *euro* gadā (t.i., 0,47 *euro* par m^2) plus pievienotās vērtības nodoklis un nekustamā īpašuma nodoklis. Nomas maksa nav atzīstama par nesamērīgi zemu. Salīdzinājumam Jūrmalas pilsētas dome 2012.gada 19.jūlijā pieņēmusi lēmumu Nr.386 (protokols Nr. 11, 13.p.) „Par ūdenstilpes nomas maksas apmēru un samaksas kārtību", ar kuru Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļā apstiprināts ūdenstilpes nomas maksas apmērs un samaksas kārtība. Par ūdenstilpes iznomāšanu tiek noteikta nomas maksa. Nomas maksa tiek noteikta, ņemot vērā ūdenstilpes platību (papildus maksājot pievienotās vērtības nodokli). Ūdenstilpes nomas maksa par 1 (vienu) kvadrātmetru gadā (neskaitot pievienotās vērtības nodokli) noteikta: teritorijā no Lielupes grīvas līdz Pērkona ielai 0,5 lati/m^2; teritorijā no Pērkona ielas līdz Valtera prospektam 0,4 lati/m^2; teritorijā no Valtera prospekta līdz Kviešu ielai 0,3 lati/m^2.

Secīgi Garkalnes novada dome, pieņemot domes lēmumu par nomu, ir ievērojusi normatīvo aktu prasības, un tas ir

tiesisks, un tiesa nekonstatē pamatu tā atcelšanai.

[7.6] Attiecībā uz būvatļauju un Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkta e) un j) apakšpunktu tiesa norāda turpmāk minēto.

[7.6.1] Augstākā tiesa kā vienojošu izpratni konstatēja, ka eliņš ir konstrukcija, kuras raksturīgā sastāvdaļa ir slips – slīps pamats ar kritumu uz ūdens pusi peldlīdzekļa (kuģa, laivas, jahtas) izcelšanai un nolaišanai ūdenī, kurš var būt papildināts ar konstrukcijām, kas padara iespējamu un atvieglo remontu un pārvietošanu, kā arī, jo īpaši mūsu klimatiskajā zonā, ir apjumts; eliņš mūsdienu izpratnē var tikt saprasts kā apjumta konstrukcija ar vienīgo funkciju – peldlīdzekļu izvilkšanu krastā un uzglabāšanu turpat uz vietas („laivu garāža"). Līdz ar to ar eliņiem mēdz saprast arī būvi laivas glabāšanai *(Augstākās tiesas 2011.gada 16.decembra sprieduma lietā SKA-556/2011 9.punkts un Augstākās tiesas „Tiesu prakses apkopojums teritorijas plānošanas, būvniecības un vides lietās", 2008-2012, 4.6.punkts)*.

No Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkta e) apakšpunkta, gan pārējo 37.panta pirmās daļas 4.punkta apakšpunktu satura ir redzams, ka norma tiecas izslēgt jaunu kapitālu būvju būvniecību, kuru funkcija pārsniedz krastmalas apbūvei neatņemami raksturīgo. Proti, nav pieļaujams, ka ar „eliņu" tiek apzīmēta kapitāla būve, kuras funkcijas ir plašākas un/vai kompleksas un kurā peldlīdzekļu remonts, būvēšana un novietošana ir tikai viena no funkcijām *(Augstākās tiesas 2011.gada 16.decembra sprieduma lietā Nr.556/20119.punkts, Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 14.jūnija sprieduma lietā Nr.A42609807 14.punkts un Augstākās tiesas „Tiesu prakses apkopojums teritorijas plānošanas, būvniecības un vides lietās", 2008-2012, 4.6.punkts)*.

Secīgi tiesai jāpārliecinās, ka pieteicējas būvniecības iecere ietilpst kādā no likumā norādītajiem izņēmumiem, šajā gadījumā – laivu piestātnes – būvniecībai, un atbilstoši likuma mērķim izslēdz jaunas kapitālās būvniecības iespēju *(Augstākās tiesas rīcības sēdes 2012.gada 9.oktobra lēmums lietā SKA-833/2012 8.punkts)*.

[7.6.2] No trešās personas un Garkalnes novada domes 2016.gada 1.septembra nomas līguma 1.punkta izriet, ka minētā strīdus zemesgabala un Lielā Baltezera daļa ir iznomāta domes lēmumā par nomu norādītājiem mērķiem, proti, teritorijas labiekārtošanai un uzturēšanai, kā arī laivu piestātnes, proti, slipa, eliņa un krasta stiprinājuma būvniecībai. Saskaņā ar minētā līguma 3.3.punktu trešā persona apņemas ievērot objekta lietošanas tiesību aprobežojumus, tai skaitā nodrošināt brīvu Lielā Baltezera tauvas joslas lietošanu atbilstoši Zvejniecības likuma normām.

Saskaņā ar būvprojekta paskaidrojuma rakstu būvprojektā paredzēta laivu piestātnes, ar koka pāļiem nostiprināta kanāla, slipa un antiseptizētu koka dēļu celiņa būvniecība.

No projekta plāna izriet, ka iznomātajā teritorijā trešā persona iecerēja uzbūvēt slipu laivu novietošanai no betona plātnēm, gar slipa malām novietot bruģi un no vienas malas koka dēļu celiņu. Aiz slipa sākas stacionāra piestātne un peldoša piestātne. Gar stacionāru piestātni krasts ir nostiprināts ar koka pāļiem.

[7.6.3] No minētajiem dokumentiem izriet, ka pieteicējas būvniecības iecere ietilpst Aizsargjoslu likumā norādītajiem izņēmumiem, šajā gadījumā – eliņa un laivu piestātnes – būvniecībai, un atbilstoši likuma mērķim ir izslēgta jaunas kapitālās būvniecības iespēja.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa nekonstatē pamatu arī domes lēmuma par būvatļauju un būvatļaujas atcelšanai.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā minētajiem argumentiem. Papildus norādīts turpmāk minētais.

[8.1] Spriedumā kļūdaini secināts, ka publisku ezeru drīkst apbūvēt ar privātu laivu piestātni. Tā kā Lielo Baltezeru aizliegts apgrūtināt ar lietu tiesībām, tai skaitā apbūves tiesībām, trešā persona nav tiesīga būvēt strīdus būves applūstošajās teritorijās.

[8.2] Spriedumā kļūdaini secināts, ka trešā persona iznomātajā teritorijā nebūvēs patstāvīgus īpašuma objektus. Pirmkārt, pati tiesa spriedumā secinājusi, ka aiz slipa sākas stacionāra piestātne, gar kuru krasts ir nostiprināts ar pāļiem, kas saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 3.punktu uzskatāma par būvi. Otrkārt, saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 4.punktu dalījums grupās neattiecas uz pagaidu būvēm, lai gan dome konstatējusi, ka paredzēts būvēt II grupas būvi.

[8.3] Spriedumā nepamatoti secināts, ka Garkalnes novada dome ir tiesīga iznomāt Lielā Baltezera un tā krasta joslas daļu tādu hidrotehnisko būvju kā slips un laivu piestātne celtniecībai. Pirmkārt, saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 15.panta ceturtās daļas otro teikumu būvniecība iekšzemes publiskajos ūdeņos un jūras piekrastes joslā ir aizliegta, ja likumos nav noteikts citādi. Otrkārt, Garkalnes novada dome lēmumu par nomu un lēmumu par būvatļauju kļūdaini pamato ar normatīvajiem aktiem zvejniecībā, proti noteikumiem Nr.918. Treškārt, Zemes pārvaldības likumam ir augstāks juridiskais spēks par minētajiem noteikumiem.

[8.4] Garkalnes novada domes tiesību normu interpretācija un piemērošana neatbilst likumdevēja paustajai gribai ne pēc burta, ne gara. Ne likumdevējs, ne sabiedrība neatbalsta privātu būvju būvniecību publiskos ūdeņos, kuras ne vien ierobežo publisko ūdeņu publisku lietošanu, bet arī rada negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti, ūdenstilpju un to dabisko ekosistēmu. Lielais Baltezers ir atzīts par ūdensobjektu, kurā pastāv risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti, šī iemesla dēļ Ādažu novada dome jaunajā teritorijas plānojumā paredzējusi aizliegt savā teritorijā esošā Lielā Baltezera teritorijā lietot motorizētu ūdenstransportu. Šādos apstākļos nav tālredzīgi iznomāt valstij piederoša ezera platības privātu būvju būvniecībai.

Ar Zemes pārvaldības likumu valsts ir nodevusi pašvaldību valdījumā tiesības pār publiskiem ūdeņiem, vienlaikus nosakot stingrus ierobežojumus šo teritoriju pārvaldīšanai.

[9] Garkalnes novada dome rakstveida paskaidrojumos pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, turpmāk

norādīto apsvērumu dēļ.

[9.1] Saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 15.panta ceturtās daļas otro teikumu būvniecība iekšzemes publiskajos ūdeņos un jūras piekrastes joslā ir aizliegta, ja likumos nav noteikts citādi. Zemes pārvaldības likuma 13.panta pirmās daļas 10.punktā ir ietverts deleģējums Ministru kabinetam izdot noteikumus par jūras piekrastes joslas un iekšzemes publisko ūdeņu nomu. Pārejas noteikumos norādīts, ka minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2018.gada 31.decembrim, līdz ar to likumdevējs ir paredzējis, ka publiskie ūdeņi var tikt nodoti nomā arī normatīvajos aktos atļauto būvju izvietošanai. Spriedumā tiesa detalizēti analizējusi pašvaldības tiesības iznomāt privātpersonai publiskos ūdeņus Aizsargjoslu likumā atļauto būvju izvietošanai.

[9.2] Pieteicējs jauc terminus „patstāvīga būve" un „patstāvīgs īpašuma objekts". Trešā persona būvi būvēs kā patstāvīgu būvi, taču saskaņā ar noteikumu Nr.918 7.[1] punktu publiskās ūdenstilpes var iznomāt tikai tādu ēku un būvju izvietošanai, kas atļautas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un kuras atļauts būvēt saskaņā ar normatīvajiem aktiem un kuras aizliegts būvēt kā pastāvīgus īpašuma objektus. Lai būvi varētu uzskatīt par patstāvīgu īpašuma objektu, būvju īpašniekam ir jābūt tiesībām ierakstīt būvi zemesgrāmatā. Konkrētajā gadījumā apstrīdētajā nomas līgumā šādas tiesības ir liegtas.

[9.3] Pieteicējam nav publisko subjektīvo tiesību vērties tiesā ar populārsūdzību, jo pieteicēja atsaukšanās uz Vides aizsardzības likuma 9.panta otro un trešo daļu ir formāla. Gandrīz katra būvniecība pie Lielā Baltezera radīs izmaiņas apkārtējā vidē, bet šāda ietekme pati par sevi nav tik nozīmīga, lai tiktu pieļauta populārsūdzības iesniegšana.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

M o t ī v u d a ļ a

[11] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos argumentus, secina, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota.

[12] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, tādēļ atbilstoši Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtajai daļai pievienojas pirmās instances spriedumā izteiktajai motivācijai *(sk. šī sprieduma 7.punktu)* un atkārtoti to nenorāda.

[13] Atsaucoties uz Zemes pārvaldības likuma 15.panta ceturto daļu un Civillikuma 1129.[1]pantu, pieteicējs uzsver, ka valsts ir aizliegusi Lielo Baltezeru apgrūtināt ar lietu tiesībām. Ņemot vērā, ka apbūves tiesības ir lietu tiesības, pieteicējs uzskata, ka trešā persona nav tiesīga būvēt strīdus būves applūstošajā teritorijā. Bez tam pieteicējs uzsver, ka pašvaldība savu lēmumu pamatojusi ar normatīvajiem aktiem zvejniecībā.

[14] Jāņem vērā, ka Zvejniecības likums regulē ne tikai ar zveju saistītus jautājumus – minētā likuma mērķis ir, citastarp, Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu apsaimniekošana (2.panta pirmā daļa). Attiecīgi tas deleģē Ministru kabinetu noteikt ne tikai zvejas tiesības nomas un izmantošanas kārtību, bet arī ūdenstilpju nomas kārtību (7.panta piektā daļa), bez tam tieši paredzot, ka ūdenstilpes nomas līgums var arī neparedzēt zvejas tiesības (7.panta ceturtā daļa). Arī vēlāk pieņemtais Zemes pārvaldības likums *(stājās spēkā 2015.gada 1.janvārī*) deleģē Ministru kabinetam tiesības izdod noteikumus par iekšzemes publisko ūdeņu nomu (13.panta pirmās daļas 10.punkts) – un, ņemot vērā iepriekš norādīto Zvejniecības likuma mērķi, apgabaltiesa nekonstatē šķēršļus līdz jaunu noteikumu izstrādāšanai šajā jomā (atbilstoši Zemes pārvaldības likuma pārejas noteikumu 5.4.apakšpunktam tas izdarāms līdz 2018.gada 31.decembrim), piemērot noteikumos Nr.918 ietverto regulējumu.

Minēto noteikumu 2.punkts regulē, kādam nolūkam var tikt iznomāta publiskā ūdenstilpe: rūpnieciskajai (komerciālajai, pašpatēriņa) zvejai; makšķerēšanai, vēžošanai un zemūdens medībām; akvakultūras dzīvnieku audzēšanai; kultūrvēsturisko un dabas objektu aizsardzībai; dzeramā ūdens apgādei un ūdens ņemšanai īpašām vajadzībām; zinātniskās pētniecības darbiem; rekreācijai (atpūtas uz ūdeņiem un peldvietu organizēšanai); ūdenssportam; ūdensceļu izmantošanai; hidrotehnisko būvju celtniecībai, ekspluatācijai un ūdensspēka izmantošanai; peldbūvju izvietošanai, lai ierīkotu ar pakalpojumu sniegšanu saistītus objektus.

Tātad hidrotehnisko būvju celtniecība un ekspluatācija ir viens no nedaudzajiem pieļaujamajiem publiskās ūdenstilpes iznomāšanas nolūkiem. Papildus likumdevējs ir uzsvēris, ka publiskās ūdenstilpes var iznomāt tikai tādu ēku un būvju izvietošanai, kas atļautas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un kuras aizliegts būvēt kā patstāvīgus īpašuma objektus (7.[1]punkts). Ja iznomā publisku ūdenstilpi, saglabājama brīva pieeja pie šīs ūdenstilpes (7.punkts).

Minētais atbilst arī Zemes pārvaldības likumā noteiktajam, ka būvniecība iekšzemes publiskajos ūdeņos ir aizliegta, ja likumos nav noteikts citādi (15.panta ceturtā daļa), un iekšzemes publiskie ūdeņi paredzēti ikviena brīvai lietošanai un ir publiski pieejami, ja likumos nav noteikts citādi (15.panta septītā daļa).

Pirmās instances tiesa pareizi noskaidrojusi, ka konkrētajā gadījumā paredzētā būve – laivu piestātne ir otrās grupas hidrotehniskā būve, kuras būvniecība applūstošajās teritorijās ir atļauta saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkta e) apakšpunktu, un trešā persona neiegūst tiesības uz to kā patstāvīgu īpašuma objektu.

[15] Pieteicēja arguments, ka attiecīgā būvniecība nav pieļaujama, jo tās rezultātā privātas būves ierobežo publisko ūdeņu publisku lietošanu, nav pamatots, jo ne no nomas līguma, ne no būvatļaujas nav konstatējams, ka būves izvietojuma vietā ir liegta brīva pieeja pie ūdenstilpes (ir paredzēts, ka Lielā Baltezera aizsargjoslai jābūt bez žoga, brīvi pieejamai).

[16] Pieteicēja ieskatā, nav tālredzīgi pieļaut šādu būvi, jo Lielais Baltezers ir atzīts par riska ūdensobjektu, un šī iemesla dēļ Ādažu novada dome teritorijas plānojumā paredzējusi aizliegt savā teritorijā esošajā Lielā Baltezera daļā lietot motorizētu ūdenstransportu.

Apgabaltiesa norāda, ka Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem" paši par sevi riska ūdensobjektos (virszemes ūdensobjektos, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā) neliedz ne hidrotehnisko būvju izvietošanu, ne motorizētā ūdenstransporta izmantošanu. Tie noteic publisko personu un privātpersonu pienākumu lietot vai apsaimniekot ūdens resursus šajos ūdensobjektos tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības, citastarp, par hidrotehnisko būvju būvniecības kārtību (6.9.apakšpunkts).

Konkrētajā gadījumā būvatļauja izdota laivu piestātnes būvniecībai, nekonkretizējot, ka tā paredzēta tikai motorizētam ūdenstransportam. Apgabaltiesa nekonstatē, ka paredzētā būvniecība būtu pretrunā ar Garkalnes novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr.26 „Garkalnes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (apstiprināti ar Garkalnes novada domes 2013.gada 27.decembra ar lēmumu Nr. 14§1), un arī pieteicējs uz to nav norādījis. Nav pamata laivu piestātnes būvniecību atzīt par prettiesisku tādēļ, ka motorizētais ūdenstransports, kura novietošanai laivu piestātni var potenciāli izmantot, var potenciāli radīt ūdensobjekta piesārņojumu.

[17] Ievērojot minēto, kā arī ņemot vērā pirmās instances tiesas norādītos apsvērumus, kuriem apgabaltiesa pievienojās, pieteicēja pieteikums ir noraidāms kā nepamatots.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Garkalna novada domes 2016.gada 30.augusta lēmuma (prot.Nr.9, 20.§) „Par grozījumiem Garkalnes novada domes 2016.gada 28.jūnija lēmumā (prot.Nr.6, 7.§) „Par daļas no zemesgabala ar kadastra Nr./numurs A/nomu"" atzīšanu par prettiesisku un par Garkalnes novada domes Administratīvo aktu strīdus komisijas 2016.gada 10.novembra lēmuma Nr.2 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneses S.Kanenberga

A.Reitupe